

Tilaajavastuu- info

Verkkoseminaari 31.10.2024 klo 10–11

Materiaalit: tyosuojelu.fi/live40

Aluehallintovirasto
Työsuoja

Joonas Heinilä, ylitarkastaja

Poistu

Aineistot, tallenne ja podcast

- Nämä diat ovat tapahtuman verkkosivulla: tyosuojelu.fi/live40
 - Tallenne julkaistaan lähipäivinä
- Kysymysosiossa (Q&A) voit esittää kysymyksiä tarkastajille
 - Kysymysosio löytyy yläkulmasta, klikkaa **puhekuplan kuvaa**
 - Kysymyksiin ei vastata nyt, vaan niitä käsitellään Työsuojelua puhekielellä -podcastissa
 - Podcastia voi kuunnella Spotifyssa ja YouTubessa
 - Saatte sähköpostia, kun jakso on julkaistu

Esityksen teemat

- Tilaajavastuulain tarkoitus
- Millaisia tilanteita selvitysvelvollisuus koskee?
- Ennen sopimuksen solmimista hankittavat selvitykset
- Poikkeukset selvitysvelvollisuuteen
- Ulkomaiselta yritykseltä tilattava työ
- Laiminlyönnin seuraukset
- Tapausesimerkkejä
- Tukea ja neuvoja

Aluehallintovirasto
Työsuojelu

Tavoitteena reilu työelämä

- Yritysten välisen tasavertaisen kilpailun edistäminen
- Työntekijöiden työsuhteen vähimmäisehtojen toteutuminen
- Keino arvioida sopimuskumppanin luotettavuutta
- Jokainen tilaaja vastaa omasta sopimuskumppanistaan
- Osa vastuullisen toimijan riskienhallintaa

Valvonnasta lyhyesti

- Etelä-Suomen aluehallintoviraston työsuojelun vastuualue valvoo tilaajavastuulakia koko maassa.
- 25 tarkastajaa eri puolilla Suomea.
- Vuonna 2024 tavoitteena noin 1 600 tarkastusta.
- Tarkastuksia tehdään kaikille toimialoille.

Aluehallintovirasto
Työsuojelu

Tilaajavastuulain keskeisiä kohtia

Vuokratun työvoiman käyttö ja alihankinta

Millaisia tilanteita tilaajavastuulaki koskee?

- Suullinen tai kirjallinen sopimus tietyn työtuloksen aikaansaamisesta vastiketta vastaan
- Työ tapahtuu tilaajan tiloissa tai työkohteessa.
- Työn suorittaa sopimuskumppanin työntekijä. Rakentamisessa on selvittettävä myös pelkkä yrittäjän työskentely.
- Tavanomaiset työtehtävät (huom. siivous, laitteiden ja tilojen huolto ja kunnossapito)
- Tavanomaiseen toimintaan liittyvät kuljetukset
- Rakentaminen, vaikkei olisi tilaajalle tavanomaista toimintaa

Aluehallintovirasto
Työsuojelu

“

**Selvitykset on
hankittava
ennen kuin
sopimus
tehdään.**

Aluehallintovirasto
Työsuojelu

Selvitä ennen kuin sovit

- Ajantasainen tieto velvoitteiden hoidosta: sopimuksen tekohetkeen nähden enintään 3 kk vanhat selvitykset
- Säilytä kaksi vuotta sovitun työn päättymisestä.
- Suulliset selvitykset eivät riitä.
- Tarkista asiakirjojen sisältö.
- Vaitiolovelvollisuus salassa pidettävistä tiedoista
- Yksityisten palveluntuottajien raportit ovat hyväksyttäviä.
- Voimassaolo 12 kk

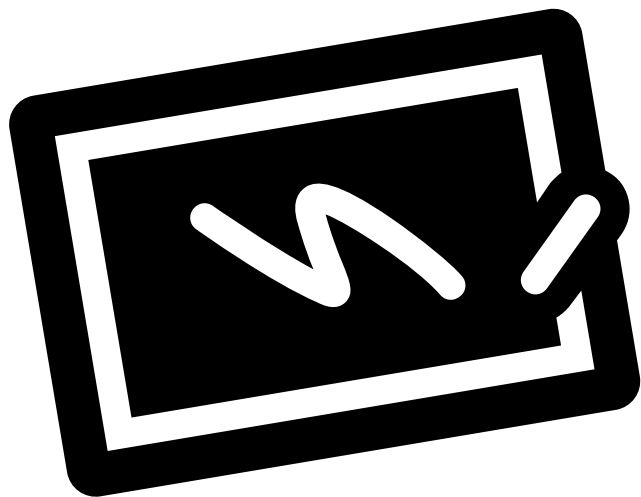
Milloin ei tarvitse hankkia selvityksiä?

- Alihankinnassa raja-arvo 9 000 e (alv 0%)
- Vuokratun työvoiman käytössä raja-arvo 10 työpäivää
- Sopimuskumppani on julkisyhteisö tai julkinen osakeyhtiö
- Sopimuskumppani on liiketoiminnaltaan vakiintunut yritys *
- Sopimussuhde on vakiintunut *

*) Rakentamisessa näihin ei voi vedota

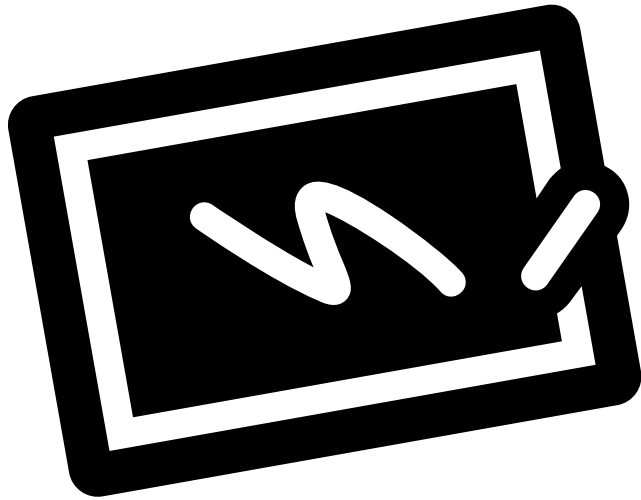
Aluehallintovirasto
Työsuoja

Aluehallintovirasto
Työsuojelu

Tilaajavastuuselvitykset (1/2)

- Verorekisterimerkinnät
(Yritys- ja yhteisötietojärjestelmä www.ytj.fi)
- Kaupparekisteriote
(Patentti- ja rekisterihallitus www.prh.fi)
- Selvitys veronmaksusta (www.ytj.fi > verovelkarekisteri) (Verohallinto)
- Todistus työntekijöiden eläkevakuutusten ottamisesta eläkevakuutusmaksujen maksamisesta/maksusuunnitelmasta (eläkevakuutusyhtiö)
- Työehtosopimus tai keskeiset työehdot (sopimuskumppanin oma ilmoitus)

Tilaajavastuuserelvitykset (2/2)

- Työterveyshuollon järjestäminen (sopimuskumppanin oma ilmoitus/jäljennös sopimuksesta tai palveluntuottajan antama todistus)
- Todistus työtapaturma- ja ammattitautivakuutuksen ottamisesta (vakuutusyhtiö)
- Ulkomaisen yrityksen kanssa solmittu sopimus: tilaajan on kirjallisesti edellytettävä sosiaaliturvan määräytymistä koskevien todistusten toimittamista

Aluehallintovirasto
Työsuojelu

Aluehallintovirasto
Työsuoja

Maksamattomat verot

- Verovelkaa alle 10 000 euroa:
 - selvitys kunnossa
- Verovelkaa yli 10 000 euroa, maksusuunnitelma (Verohallinnon tai ulosoton) on hyväksytty:
 - selvitys kunnossa
- Verovelkaa yli 10 000 euroa, ei maksusuunnitelmaa:
 - Selvitä verovelan määrä verovelkatodistuksesta ja harkitse sopimuksen solmimista.
 - Onko sopimuskumppanin tarkoituksena täyttää lakisääteiset maksuvelvoitteensa?

Henkilöstön edustajien tiedonsaantioikeus

Luottamusmiehellä ja työsuojeluvaltuutetulla oikeus pyynnöstä saada työnantajaltaan tietoja ulkopuolisen työvoiman käyttöön liittyen:

- vuokratyön käytön syy
- käytettävän työvoiman määrä
- yrityksen yksilöintitiedot
- työkohde
- työtehtävät
- sopimuksen kesto
- työhön sovellettava työehtosopimus tai keskeiset työehdot

Selvitysvelvollisuuden toteuttaminen eri tilanteissa

Rakentamistoimintaan liittyvä sopimus

Vain yrittäjä työskentelee tilaajalle	Työntekijä työskentelee tilaajalle
1. Selvitys siitä, onko sopimuspuoli merkitty ennakkoperintärekisteriin, työnantajarekisteriin ja arvonlisäverovelvollisten rekisteriin 2. Kaupparekisteriote 3. Veronmaksuasioita koskeva selvitys	1. Selvitys siitä, onko sopimuspuoli merkitty ennakkoperintärekisteriin, työnantajarekisteriin ja arvonlisäverovelvollisten rekisteriin 2. Kaupparekisteriote 3. Veronmaksuasioita koskeva selvitys 4. Todistus työntekijän eläkevakuutuksen ottamisesta ja eläkevakuutusmaksujen suorittamisesta tai selvitys siitä, että erääntyneitä eläkevakuutusmaksuja koskeva maksusuunnitelma on tehty 5. Selvitys työhön sovellettavasta työehtosopimuksesta tai keskeisistä työehdoista 6. Selvitys työterveyshuollon järjestämisestä 7. Todistus työtapaturma- ja ammattitautilain mukaisen vakuutuksen ottamisesta 8. Ulkomainen sopimuskumppani: tilaajan on kirjallisesti edellytettävä lähetettyjen työntekijöiden sosiaaliturvan määräytymistä koskevien todistusten toimittamista

Sopimus kevytyrittäjän kanssa

- Jos sopimuksen mukaista työtä suorittaa vain kevytyrittäjä itse, tilaajavastuulakia sovelletaan, mikäli kyse on rakentamistoimintaa koskevista työsuoritteista.
- Kevytyrittäjällä ei useimmiten ole Y-tunnusta
- Kevytyrittäjä toimittaa kirjallisen vapaamuotoisen selvityksen siitä, että sitä ei ole merkitty Verohallinnon rekistereihin eikä kaupparekisteriin (esim. sähköpostitse)
- Tilaajan on pyydettävä veronmaksuasioita koskeva todistus suoraan sopimuspuolelta. Kevytyrittäjä saa itseään koskevan todistuksen verojen maksamisesta tai verovelkatodistuksen esimerkiksi Verohallinnon OmaVero-palvelusta

Muu kuin rakentamistoimintaan liittyvä sopimus

Vain yrittäjä työskentelee tilaajalle	Työntekijä työskentelee tilaajalle
Ei velvollisuutta hankkia selvityksiä.	1. Selvitys siitä, onko sopimuspuoli merkitty ennakkoperintärekisteriin, työnantajarekisteriin ja arvonalisäverovelvollisten rekisteriin 2. Kaupparekisteriote 3. Veronmaksuasioita koskeva selvitys 4. Todistus työntekijän eläkevakuutuksen ottamisesta ja eläkevakuutusmaksujen suorittamisesta tai selvitys siitä, että erääntyneitä eläkevakuutusmaksuja koskeva maksusuunnitelma on tehty 5. Selvitys työhön sovellettavasta työehtosopimuksesta tai keskeisistä työehdoista 6. Selvitys työterveyshuollon järjestämisestä 7. Ulkomainen sopimuskumppani: tilaajan on kirjallisesti edellytettävä lähetettyjen työntekijöiden sosiaaliturvan määräytymistä koskevien todistusten toimittamista

Ulkomaiset yritykset

“

**Selvitysvelvollisuus
koskee myös
ulkomaisia tilaajia ja
sopimuskumppaneita,
kun työ tapahtuu
Suomessa.**

Aluehallintovirasto
Työsuoja

Ulkomainen yritys sopimuskumppanina

- Selvitykset tulee hankkia ulkomaisen yrityksen lähtömaan lainsäädännön mukaisina todistuksina
- Tilaajan on ymmärrettävä selvitysten sisältö
- Jos ulkomaisella yhteisöllä on Y-tunnus Suomessa sopimusta tehtäessä, tulee lähtömaan selvitysten lisäksi hankkia:
 - Suomen verorekisterimerkintöjä koskeva selvitys (esim. ote yritystietojärjestelmästä www.ytj.fi) → tilaaja pystyy itse hankkimaan tämän
 - JA veronmaksuasioita koskeva todistus Suomesta → sopimuskumppanin on pyydettävä se itse Suomen Verohallinnolta ja toimitettava tilaajalle

Lähetettyjen työntekijöiden sosiaaliturvan selvittäminen

- Tilaajavastuulaissa tällä tarkoitetaan työntekijöiden eläke- ja tapaturmavakuuttamista.
- Lähetettyjen työntekijöiden osalta on edellytettävä sopimusta tehdessä, että kaikista lähetetyistä työntekijöistä toimitetaan sosiaaliturvan määräytymistä (eläke- ja tapaturmavakuuttamista) koskevat todistukset koko sopimuksen ajalta.
 - Asia on kirjattava niin selkeästi, että sopimuspuoli ymmärtää, mitä tällä kirjauksella tarkoitetaan.
- Todistukset tulee hankkia ennen sopimuksen mukaisen työn aloittamista.
- Rakentamistoiminnassa jatkuva velvoite valvoa, että todistukset on kaikilta työntekijöiltä koko sopimussuhteen ajalta.

EU/ETA-alue tai sosiaaliturvasopimusmaa

- EU/ETA-alueelta lähetettyjen työntekijöiden osalta kuuluminen lähtömaan sosiaaliturvan piiriin osoitetaan työntekijäkohtaisilla A1-todistuksilla.
- Nämä korvaavat työntekijöiden eläke- ja tapaturmavakuuttamisen.
- Jos ei ole saatu A1-todistuksia, työntekijöille tulee ottaa eläke- ja tapaturmavakuutukset sellaisista vakuutusyhtiöistä, joilla on oikeus myöntää Suomessa lakisääteisiä työntekijän eläke- ja tapaturmavakuutuksia.
- Sosiaaliturvasopimusmaasta lähetetyn työntekijän osalta tulee olla lähtömaan viranomaisen myöntämä lähetetyn työntekijän todistus.
- Tällä hetkellä Suomi on solminut kahdenvälisen sosiaaliturvasopimuksen Australian, Chilen, Etelä-Korean, Intian, Israelin, Japanin, Kanadan, Kiinan, Quebecin ja Yhdysvaltojen kanssa.
- Israelin ja Quebecin lähetettyjen työntekijöiden osalta todistukset kattavat sekä eläke- että tapaturmavakuuttamisen.
- Muista sosiaaliturvamaista lähetetyille työntekijöille täytyy järjestää työtapaturma- ja ammattitautilain mukainen vakuutus.

Muusta maasta lähetetty työntekijä

- Jos työntekijä lähetetään Suomeen työskentelemään muusta kuin EU/ETA-tai sosiaaliturvasopimusmaasta, on tapaturmavakuuttaminen järjestettävä Suomen lainsäädännön mukaisesti.
- Eläkevakuuttamisselvitykset perustuvat työkomennuksen keston.
- Komennus kestää enintään kaksi vuotta.
 - Todistus lähtömaan työeläkejärjestelmän mukaisesta vakuutuksesta ja eläkevakuutusmaksujen maksamisesta
- Komennus kestää yli kaksi vuotta.
 - Selvitys Eläketurvakeskuksen (ETK) päätöksestä, jolla on vapautettu työntekijän eläkelain mukaisesta vakuutuksesta
 - JA todistus lähtömaan työeläkejärjestelmän mukaisesta vakuutuksesta ja eläkevakuutusmaksujen maksamisesta
 - TAI sopimuskumppanin työntekijät Suomessa vakuuttaneen työeläkelaitoksen antama todistus

Lähetettyjen työntekijöiden työterveyshuollon selvittäminen

- Työterveyshuoltolaissa ei ole ajallisia poikkeusperusteita
→ kun työskennellään yksikin työpäivä Suomessa, on lakisääteinen työterveyshuolto järjestettävä (koskee niin suomalaisia kuin ulkomaisia työnantajia).
- Sopimusoikeudellisesti tilaaja voi sopia Suomessa toimivan työterveyshuollon palveluntarjoajansa kanssa, että tilaajan oman lakisääteisen työterveyshuollon piiriin otetaan komennuksen ajaksi esim. latvialaisen yrityksen Latviasta määräajaksi Suomeen lähettämät työntekijät. Tieto kolmikantaisesti sovitusta järjestelystä tallennetaan osaksi tilaajavastuuseelvityksiä.

Laiminlyöntimaksut

“

**Laiminlyöntimaksu
on sopimuskohtainen.
Maksun määrää
Etelä-Suomen
aluehallintoviraston
työsuojelun vastuualue.
Päätöksestä voi valittaa
hallinto-oikeuteen.**

**Vähäisistä laiminlyönneistä
annetaan toimintaohjeita.**

Aluehallintovirasto
Työsuoja

Laiminlyöntimaksu

- Selvitysvelvollisuuden laiminlyönti:
 - 2 440–24 420 euroa
- Sopimus on tehty liiketoimintakiellossa olevan kanssa:
 - 24 420–79 380 euroa
- Tilaajan on täytynyt ymmärtää, ettei sopimuskumppani noudata lakisääteisiä maksuvelvoitteitaan:
 - 24 420–79 380 euroa

Tapausesimerkkejä

Selvitysten säilyttämisen tärkeydestä, osa 1

- Tilaaja katsoo tilaajavastuutiedot Yritys Y:n kanssa sopimusta tehdessään, mutta ei säilytä katsomiaan selvityksiä.
 - Sopimuksen aikana taloudelliset suhdanteet heittelevät. Yritys Y ajautuu taloudellisiin ongelmiin.
 - Sopimuksen päättymisen jälkeen Yritys Y:n velat kasaantuvat. Yritys Y ajautuu konkurssiin vuosi sopimuksen päättymisen jälkeen.
 - Tilaajaan kohdistetaan tilaajavastuulain mukainen tarkastus.
 - Tilaajalla ei ole esittää ennen sopimuksen tekemistä hankittuja selvityksiä.
 - Tilaaja ei saa enää Yritys Y:n vastuuhenkilöitä kiinni, eikä pysty jälkikäteen korjaamaan selvitysvelvollisuuden laiminlyönnin vaikutuksia.
-
- Tarkastuksen myötä käynnistyy laiminlyöntimaksuprosessi.
 - Tilaajaa kuullaan selvitysvelvollisuuden laiminlyönnistä.
 - Kuulemisen jälkeen tilaajalle määrätään laiminlyöntimaksu.

Selvitysten säilyttämisen tärkeydestä, osa 2

- Tilaaja tekee sopimuksen Yritys Y:n kanssa ja säilyttää sopimuksen tekohetkellä hankkimansa ajantasaiset selvitykset.
 - Suhdanteet heittelevät, ja Yritys Y ajautuu sopimuksen aikana taloudellisiin ongelmiin.
 - Sopimuksen päättymisen jälkeen Yritys Y:n velat kasaantuvat. Yritys Y ajautuu konkurssiin vuosi sopimuksen päättymisen jälkeen.
 - Tilaajaan kohdistuu tilaajavastuulain mukainen tarkastus.
 - Tilaaja esittää tarkastuksella sopimuksen tekohetkellä hankkimansa tilaajavastuulain mukaiset selvitykset.
-
- Tarkastaja toteaa tilaajan noudattaneen asianmukaisesti selvitysvelvollisuuttaan.
 - Tilaaja ei saa tarkastuksen myötä edes toimintaohjeita.

Tilaaja käyttää samaa sopimuspuolta usealla paikkakunnalla ja tekee erillisiä peräkkäisiä sopimuksia

- Oy Teollisuusyritys Ab ostaa alihankintatyötä Pudasjärven hallilleen Huoltoasennusfirma Oy:ltä **3 500** euron edestä ajalle loka–joulukuu 2024.
- Tammikuussa Oy Teollisuusyritys Ab tarvitsee asennuspalveluita Säynätsalon tuotantolaitoksessaan ja päättää ostaa niitä Huoltoasennusfirma Oy:ltä **4 500** eurolla aikavälillä tammi–helmikuu 2025.
- Maaliskuussa Oy Teollisuusyritys Ab:n Perniön pajalla tarvitaan huoltotyötä ja saadun **2 000** euron tarjouksen myötä huoltotyö ostetaan Huoltoasennusfirma Oy:ltä.
- Oy Teollisuusyritys Ab:lle syntyy tilaajavastuulain mukainen selvitysvelvollisuus ennen maaliskuussa tehtävää sopimusta, koska usean peräkkäisen sopimuksen yhteenlaskettu arvo tulee ylittämään **9 000** euron raja-arvon.

Raja-arvoja laskettaessa työn katsotaan jatkuneen yhdenjaksoisesti, jos tilaajalle tehty työ tai aikaansaatu työtulos perustuu useisiin peräkkäisiin, ilman keskeytyksiä tai vain lyhyin keskeytyksin jatkuviin sopimuksiin.

Selvitysten sisällön tarkistamisen tärkeydestä

- Tilaaja tekee sopimuksen liettualaisen vuokratyöntekijöitä välittävän yrityksen kanssa.
 - Liettualainen yritys lähettää sopimuksen perusteella työntekijöitä tilaajan työkohteeseen suorittamaan asennustöitä telakalla.
 - Liettualainen yritys ilmoittaa työehtoja koskevassa selvityksessä, että työntekijöille maksetaan myös Suomessa tehtävää työtä koskien Liettuan lainsäädännön mukaista vähimmäispalkkaa.
 - Hyväksyessään selvityksen tilaaja tekee sopimuksen tietoisena siitä, että sopimuksen toisella osapuolella ei ole tarkoitus sopimuspuolena ja työnantajana täyttää lakisääteisiä maksuvelvoitteitaan.
- Tilaajalle voidaan määrätä korotettu laiminlyöntimaksu.

**Myös lähetetylle
työntekijälle
pitää maksaa
työehtosopimuksen
mukainen palkka.**

Muistilista

- Selvitä, ennen kuin sovit.
- Varmista, että tiedot ovat sopimuksen tekohetkellä kunnossa ja ajantasaiset.
- Säilytä selvitykset kaksi vuotta.

Hyviä käytäntöjä

- Huomio sopimushinnoitteluun – halpa hinta voi johtaa työehtojen polkemiseen
- Ketjutuskielto sopimuksissa
- Selvitysten vaatiminen sopimuksissa sekä purkava ehto, jos näitä ei saada
- Sopimusetjun läpinäkyvyys
→ tiedetään, kuka työt tekee ja minkä alihankkijan palveluksessa työntekijät ovat
- Sopimusaikainen tietojen tarkistaminen
- Ulkomaisten sopimuspuolten kohdalla sosiaaliturvan määräytymisen edellyttäminen sopimustekstiin

Toimivat hallintajärjestelmät

- sähköinen alusta tilaajavastuuselvitysten tallentamiseen

Selkeä ohjeistus

- vastuuhenkilöt sopimuksissa
- riittävän osaamisen varmistaminen

Yhteystiedot ja lisätietoa tilaajavastuulaista

- Tilaajavastuuvalvonnan sähköposti: tilaajavastuutiimi@avi.fi
- Verkkosivut: tyosuojelu.fi/tilaajavastuu
- X: @tilaajavastuu
- Anna vihje: www.tyosuojelu.fi/harmaa-talous/anna-vihje

Podcast yleisökysymyksistä

- Podcastissa käsitellään kysymyksiä, joita olette esittäneet ilmoittautumisen yhteydessä ja tänään kysymysosiossa.
- Aiheina esimerkiksi:
 - Yritysvastuudirektiivin ja tilaajavastuulain yhtymäkohdat
 - Ottaako tilaajavastuulaki kantaa laskujen maksuun?
 - Miten tilaajavastuulakia tulkitaan maatalouslomituksessa, kun se hankitaan kunnan tarjoaman palvelun kautta?
 - Julkisen taiteen hankinnat suhteessa tilaajavastuulakiin

Lisätietoja muissa kuin tilaaja-vastuulakia koskevissa asioissa

- Työsuojeluhallinnon verkkopalvelu: [Tyosuoja.fi](https://tyosuoja.fi)
- Työsuojeluviranomaisen puhelinneuvonta
0295 016 620 (tyosuoja.fi/puhelinneuvonta)
- Lähetettyihin työntekijöihin liittyvät kysymykset
sähköpostilla: postedworkersfin@avi.fi
- Alueellisten työsuojeluviranomaisten yhteystiedot
tyosuoja.fi/yhteystiedot
- Eläketurvakeskus www.etk.fi
- Tapaturmavakuutuskeskus www.tvk.fi

“

**Jaathan tietoa
eteenpäin
ja vastaat
palautekyselyyn**

Aluehallintovirasto
Työsuojaelu

Tallenne, diat ja podcast

- Tämän infon esitysmateriaali, tallenne ja podcast julkaistaan sivulla tyosuojaelu.fi/live40
- Tallenne tekstitetään suomeksi ja ruotsiksi.
- Saatte sähköpostia, kun podcast on julkaistu.
- Kaikki verkkoseminaarimme ja niiden tallenteet: tyosuojaelu.fi/live
 - Aiheina työsuhdeasiat, työturvallisuus ja työn psykososiaalinen kuormitus

Aluehallintovirasto
Työsuoja